

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Čj.: 064 24/99-5022
Signatura: bf4cs103

Oblastní pracoviště č. 06
Okresní pracoviště Most

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Škola:	Základní škola Lom, Vrchlického 372, okr. Most	
	Vrchlického/372	435 11 Lom
Identifikátor ředitelství:	600 083 896	IZO: 116 701 757
Ředitel školy:	Mgr. Josef Adler	
Zřizovatel:	Obec Lom	
Příslušný školský úřad:	ŠÚ Most	
Termín inspekce:	22. - 23. února 1999	
Inspektoři:	Mgr. Erika Bednárová, Mgr. Petr Salač	
Předmět inspekce:	Posouzení činnosti školy ve vybraných částech dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Podmínky a průběh vzdělávání	
Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá:	Zařazení do sítě škol, povinná dokumentace základní školy, záznamy pedagogických rad, výroční zpráva školy, rozvrhy vyučovacích hodin, další pomocná dokumentace tj. žákovské knížky, školní sešity a žákovské práce	

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI A JEJICH HODNOCENÍ

V letošním školním roce se v této škole vzdělává celkem 288 žáků ve 14 třídách, přičemž první stupeň tvoří 7 tříd s 155 žáky, druhý stupeň pak 6 tříd se 119 žáky. Samostatnou třídu (přípravnou) tvoří 14 žáků ze sociokulturně znevýhodněného prostředí (žáci s odklady povinné školní docházky, 5 žáků romského původu). Součástí školy je oddělení školní družiny pro žáky 1. až 4. ročníku.

1 Hodnocení materiálně technických podmínek výchovně vzdělávací činnosti

Materiálně technické podmínky školy jsou vzhledem ke sledovaným předmětům na velmi dobré úrovni. ČŠI sledovala na 1. stupni zejména výuku českého jazyka a všech jeho složek (čtení, psaní, mluvnici) a na 2. stupni pak blok přírodovědných předmětů. Pro tyto předměty má škola odpovídající prostory. V budově 1. stupně je 7 prostorných kmenových tříd, kabinet, který je vybaven dostatkem názorných pomůcek (nástěnné obrazy, mapy, stovebnice, názorné pomůcky pro výuku prvouky a přírodovědy ap.), didaktickou technikou, která je funkční a není zastaralá (radiomagnetofony, televizory a videa). Pro

ještě větší využití této techniky však škole chybí více magnetofonových nahrávek a videokazet. Přesto však lze konstatovat, že technika je využívána, učitelé pro potřebu výuky používají i vlastních audio a video kazet. Škola se snaží postupně, dle finančních možností, rozšiřovat fonotéku i videotéku. Budova 2. stupně má k dispozici kromě kmenových učeben odborné učebny, kabinety a tělocvičny. Vybavení učebními pomůckami pro sledované předměty je také velmi dobré. Většina pomůcek je během školního roku z kabinetů vypůjčena a tvoří zároveň praktickou výzdobu tříd, které jsou funkčně zařízeny.

Žáci a učitelé používají učebnice a učební texty se schvalovací doložkou MŠMT ČR, pestré spektrum učebnic od nejrůznějších nakladatelství se vedení školy snaží postupně redukovat. Vychází přitom ze zvoleného vzdělávacího programu Základní škola a zaměřuje se na ucelenou řadu učebnic nakladatelství Fortuna a pro matematiku Prométheus. Pracovní sešity k učebnicím jsou ve výuce efektivně využívány.

Prostory a vybavenost školy jsou funkční, odpovídající zvolenému vzdělávacímu programu. Vybavení učebnicemi, učebními pomůckami a audiovizuální technikou umožňuje v plné míře realizovat vzdělávací program Základní škola. Materiálně technické podmínky lze hodnotit jako spíše nadprůměrné.

2 Hodnocení psychohygienických podmínek

Rozvrh vyučovacích hodin a délka přestávek jsou stanoveny. Učitelé respektují vyučovací hodinu v délce 45 minut, není zde využito výuky v blocích, či jiných časových celcích. Délka hlavní přestávky však nerespektovala § 9 odst. 2 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole, neboť byla pouze 15 minut. Toto bylo s ředitelem školy konzultováno a zjištěný nedostatek vyřešen. Během přestávek mají žáci možnost volného pohybu po chodbách, které nejsou přizpůsobeny pro odpočinkové činnosti. O velké přestávce si mohou u správné zaměstnankyně zakoupit oplatky nebo tyčinky a ovocné pití v krabičkách. Pitný režim je dále zajištěn nápojovými automaty a v jídelně školy, kde je pro žáky k dispozici čaj nebo vitamínové nápoje.

Pracovní místa žáků ve třídách jsou vybavena starším žakovským nábytkem, kdy desky stolů jsou opraveny, natřeny. Kromě třídy 5. A, kde některé stolky neodpovídají výšce žáků, žakovský nábytek splňuje antropometrické požadavky. Všechny učebny jsou prostorné, tepelně i světelně dobře zajištěné. Mají dostatek úložných prostorů pro pomůcky, zároveň jsou estetické, kdy výzdobu kromě funkčních pomůcek tvoří žakovské výtvarné práce a velmi často květiny. Ve všech školních prostorách je udržován pořádek a zajištěna čistota.

Délka hlavní přestávky byla upravena, nyní odpovídá vyhlášce MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole. Prostorné učebny jsou vybaveny základním žakovským i dalším nábytkem pro uložení pomůcek. Estetická úroveň, čistota, hygiena, světelné a tepelné podmínky odpovídají psychohygienickým požadavkům na vzdělávání žáků. Pitný režim je zajištěn několika zdroji. Chodby nejsou využívány pro relaxační činnosti během přestávek. V této části lze školu hodnotit jako průměrnou, zajištění pitného režimu pak jako nadprůměrné.

3 Hodnocení personálních podmínek

Pedagogové	odbor. a ped. způsobilí	nezpůsobilí	z toho studující
vedení školy	2	-	-
1. - 5. ročník	6	2	1
6. - 9. ročník	4	3	-

Pedagogický sbor je stabilizovaný, personálně velmi dobře zajištěn na 1. stupni. Na 2. stupni chybí především odborně způsobilí učitelé pro výuku českého jazyka, matematiky, fyziky a pro výchovy. Věkový průměr sboru je 47 let.

Vzhledem k tomu, že se jedná o venkovskou školu, kde je hlavním problémem dopravní spojení, je odborná a pedagogická způsobilost velmi dobrá na 1. stupni, potíže jsou v zabezpečení výuky odborných předmětů na 2. stupni. Ve srovnání s jinými venkovskými školami v okrese lze ale personální zajištění v této škole hodnotit jako spíše nadprůměrné.

4 Plnění učebních osnov

Výuka ve všech ročnících probíhá podle vzdělávacího programu Základní škola č.j. 16847/96-2. Všichni vyučující mají zpracované časové a tématické plány. Na 1. stupni jsou učební osnovy průběžně plněny. Toto zjištění se opírá o zápisy v třídních knihách, kontrolu žákovských písemných prací a vlastní hospitační činnosti ČŠI.

Na 2. stupni v některých časových a tématických plánech, které vedení školy na vyučujících vyžaduje, je upřednostněna učebnice a řazení učiva v ní, před učebním dokumentem. Konkrétně tak nevyhovuje rozvržení učiva ve fyzice v 6. ročníku. Stejně tak není pochopeno rozvržení učiva matematiky v geometrii, kde se ponechává učivo geometrie izolovaně pouze v určitých měsících v roce.

Učební osnovy jsou dle vzdělávacího programu Základní škola průběžně plněny. Na 1. stupni jsou časové a tématické plány v souladu s osnovami, ne již tak zcela na 2. stupni, kdy jsou v některých předmětech upřednostňovány učebnice před učebním dokumentem. V těchto případech doporučuje ČŠI přehodnotit časové a tématické plány a zpracovat je tak, aby byly v souladu s výše zmíněným vzdělávacím programem Základní škola. V této části lze školu hodnotit jako průměrnou.

5 Hodnocení z hlediska kvality vyučování

1. stupeň

Výuka českého jazyka a jeho všech složek probíhá v souladu se vzdělávacím programem Základní škola. V průběhu sledovaných hodin byla zřejmá snaha vyučujících navodit příjemnou pracovní atmosféru, zapojovat do vzdělávacího procesu všechny žáky a vzdělávání vést v tempu přiměřeném věku a schopnostem žáků daných tříd. Téměř všechny hodiny byly zaměřeny na opakování již probraného učiva. Vědomosti žáků jsou na potřebné úrovni, žáci dokážou aplikovat získané poznatky. Otázky a pokyny učitelů jsou srozumitelné, orientované na cíle, zároveň pedagogové průběžně ověřují, zda a jak žáci učivu porozuměli. Většina hodin měla po metodické stránce dobrou stavbu, převažovala frontální činnost, kdy všichni dělali všechno, jen ojediněle byla vidět individuální práce se

žáky nebo diferenciaci dle jejich schopností. Vyučující do hodin nezařazují oddechové (relaxační) chvíle. V rámci opakování v 5.A byla zařazena skupinová práce, žáci týmově spolupracovali při plnění úkolů, kdy všechny skupiny měly řešit stejný problém. Ve třídě jsou vzděláváni dva integrovaní žáci. Během sledované hodiny jim nebyla věnována individuální péče, kontrolou jejich školních sešitů bylo zjištěno, že hodnocení probíhá klasifikační známkou, kdy toto není motivující, neboť integrovaný žák má za sebou několik nedostatečných a dokonce měl znovu přepsat cvičení. Velmi dobře zpracované individuální vzdělávací plány těchto žáků nejsou zatím naplňovány. Kontrolou ostatních školních sešitů bylo zjištěno, že úprava je spíše horší a pravopisná cvičení v jazyce českém nejsou vždy důsledně opravena, přesto, že jsou klasifikována. V paralelním ročníku byla znatelná individuální pomoc i žákům neintegrováním (se slabým prospěchem), kdy vyučující pro ně připravila individuální práci, věnovala jim pozornost. Vynikající hodina čtení ve 3. ročníku přinášela žákům uspokojení. Žáci mají velmi dobrou slovní zásobu, jsou soustavně vedeni k odpovědi celou větou a čtenářské dovednosti jsou na vysoké úrovni. V průběhu hodiny, která byla neustále nově motivována, byli žáci aktivní, pracovali ve dvojicích i samostatně, recitovali, ale i zpívali. Vyučující věnuje stálou pozornost technice čtení. Dobří čtenáři pracovali samostatně, slabší pak četli pod vedením učitelky, kdy se zaměřovali na výrazné čtení a využití dechu při čtení. Výuka v 1. ročníku, zejména část věnovaná psaní, nebyla po metodické stránce dostatečně připravena, neboť před vlastním psaním chybělo procvičení koordinovaných pohybů zápěstí a prstů, uvolňovací cviky, ale i motivace pro psaní. Někteří žáci nevěděli, co mají dělat, což vedlo k vyrušování, žáci neustále vykřikovali a bavili se. V tomto okamžiku chyběla relaxační chvíle. Přesto, že žáci v 1. ročníku dostávají učební pomůcky zdarma, vyučující vybírala od rodičů žáků 42 Kč na nákup předtištěných písanek. Sledovaná hodina přírodovědy ve 4. ročníku byla zaměřena na opakování o přírodě v zimě a seznámení s liškou obecnou. Při opakování nebylo využito obrazového materiálu, vše bylo vedeno formou otázek a odpovědí, kdy žáci na základě vlastních zkušeností vyprávěli o přírodě v zimě. Při výkladu učiva o lišce vyučující měla připraveny malé obrázky z časopisu, mohl být využit zpětný projektor nebo větší názorné obrazy. Žáci byli upozorněni na nebezpečí přenosu vztekliny. V této hodině absentovalo využití jiných forem práce a názorných (obrazových) materiálů. Školní sešity nejsou kontrolovány, grafická úroveň je rozdílná, žáci mají velmi mnoho gramatických chyb v zápisech.

Ze zápisů v žakovských knížkách je zřejmé, že učitelé zaměřují pozornost na naukové předměty, jen nepatrné procento je věnováno hodnocení výchov. Velmi sporadicky se objevují známky z výtvarné, tělesné či hudební výchovy. Ze zápisů dále vyplývá, že učitelé téměř nevyužívají pochval jako motivačních prvků pro další práci žáků. Spíše jsou udělovány poznámky negativního charakteru.

Další zjištění se týká dopravní výchovy. Dopravní výchova je pravidelně zařazována na 1. stupni do výuky prvouky, vlastivědy a přírodovědy (zápisy v třídních knihách). Prvky dopravní výchovy jsou nedílnou součástí (v rámci mezipředmětových vztahů) všech předmětů. Škola je pro dopravní výchovu velmi dobře vybavena učebnicemi a obrazovým materiálem. Dopravní výchova je dále zajišťována smluvně s Automotoklubem Most, náklady činí 300 Kč na jednu třídu a rok.

Celkově lze sledovanou výuku na 1. stupni charakterizovat takto: Učební osnovy dle vzdělávacího programu Základní škola jsou průběžně plněny. Žáci získávají potřebné znalosti a vědomosti věcně správně a uceleně. Výuka probíhá především frontálně, jen ojediněle jsou využity jiné formy práce. Větší pozornost je třeba věnovat písemným projevům žáků, pravidelně kontrolovat jejich zápisy v sešitech. Integrovaným žákům je nutno věnovat zvýšenou péči, popřípadě navázat hlubší kontakt s odborníky

v PPP nebo SPC. Informovanost rodičů o prospěchu žáků prostřednictvím žákovských knížek nezaměřovat pouze na naukové předměty, ale uvádět ve větší míře i známky (hodnocení) z výchov.

2. stupeň

Hospitační činnost byla zaměřena na blok především přírodovědných předmětů. Celkem bylo navštíveno 7 vyučovacích hodin (matematika, chemie, přírodopis, fyzika, dějepis a zeměpis).

<i>celkem hodin</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>
7	-	2	3	-	1	1	-

Z tabulky je zřejmé, že až na dvě hodiny se zbývající hodiny pohybovaly v oblasti nad průměrem práce učitele. Dobré je, že k těmto hodinám patřily i hodiny dvou vyučujících bez potřebné odborné a pedagogické způsobilosti. Většina sledovaných hodin byla vedena frontálně a chybělo i využití výhodně nízkých počtů žáků ve třídách. Téměř se nehodnotilo. Vyučující často pracovali za žáky. Dvě méně zdařilé hodiny byly monologem vyučující a v jedné z těchto hodin se nepodařilo ani dojít k cíli deklarovanému v třídní knize.

Funkční a pro výuku velmi dobré jsou zavedené odborné učebny na 2. stupni ZŠ.

Obecně lze blok přírodovědných předmětů hodnotit vzhledem k personálnímu, materiálně technickému zázemí a kvalitě zhlédnutých hodin jako spíše nadprůměrný. Realizaci a zajištění výuky dějepisu vzhledem ke třem odborně nezpůsobilým vyučujícím a úrovni zhlédnuté hodiny jako pouze spíše průměrnou.

6 Hodnocení z hlediska výsledků vyučování

Výsledky výchovně vzdělávací činnosti uvádí následující tabulka.

	školní rok 1996/97	školní rok 1997/98	1.pololetí 1998/99
počet žáků	322	282	272
prospělo	302	275	244
z toho s vyznamenáním	10	13	6
neprospělo	20	7	27
počet pochval	47	40	16
z toho na 1. stupni	17	25	16
na 2. stupni	30	15	---
2. stupeň z chování	29	23	28
3. stupeň z chování	17	9	6
neomluvené hodiny	1286	1343	376

Z tabulky je patrné, že klesá počet žáků ve škole. Dále, že se snižuje počet uděleného třetího stupně z chování, ale zároveň klesá i počet pochval, především na 2. stupni. Stoupl

počet neprospívajících žáků. Škola se nepotýká s projevy zásadního nevhodného chování žáků, proto zde nemusí řešit například otázku šikany, gamblerství, či drogové závislosti.

Škola ověřuje vědomosti žáků vlastními kontrolními testy v matematice a českém jazyce, na jejichž sestavení se podílel ředitel školy. Testy vychází ze vzdělávacího programu Základní škola a standardů vzdělávání na základní škole. Nejsou zde využívány kontrolní testy jiných institucí, především z finančních důvodů. Vědomosti žáků jsou na odpovídající úrovni, v loňském roce obsadil např. žák v krajském kole chemické olympiády 2. místo. Dobří žáci odcházejí po 2. ročníku do základní školy s rozšířenou výukou cizích jazyků a po 5. ročníku pak do víceletých gymnázií. Ve zdařilých zhlédnutých hodinách odpovídaly výsledky klasifikaci, kdy žáci projevovali rozdílné, ale i velmi dobré vědomosti. Zřejmé byly návyky na předvedené způsoby práce.

Žáci respektují školní řád, který vychází z předepsaných ustanovení dle § 15 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole. Řád byl přijat a schválen pedagogickou radou, neobsahuje však žádná práva žáků, vyplývající z Úmluvy o právech dítěte.

Z hlediska výsledků vyučování lze školu hodnotit jako dobrou, kdy zde nejsou ani v oblasti chování zaznamenávány vážnější projevy asociálního jednání. ČŠI doporučuje do školního řádu zapracovat ustanovení vztahující se k právům dítěte dle Úmluvy o právech dítěte.

7 Výroční zpráva

Výroční zpráva (VZ) o činnosti školy vychází z § 17e odst. 2 zákona č.139/1995 Sb., nepostihuje však všechny oblasti podle tohoto zákona. Ve VZ chybí údaje o zaměstnancích školy, jejich kvalifikaci, praxi a způsobilosti. Její obsah je v souladu se zjištěnými skutečnostmi. V řádném termínu byla předána zřizovateli a radě školy, v červnu 1998 byla schválena.

Výroční zprávu z hlediska obsahu a formy lze hodnotit jako průměrnou.

8 Hodnocení výchovného poradenství

Výchovné poradenství (VP) je svěřeno zkušené vyučující, která, ač nemá potřebnou odbornost, se v problematice VP velmi dobře orientuje. Klasicky se věnuje oblastí výchovně vzdělávacích problémů, integraci žáků a profesionální orientaci. Předložená dokumentace integrovaných žáků má, až na rozhodnutí ŘŠ o zařazení žáka, potřebné náležitosti. Pozitivem profesionálního působení je zařazení všech vystupujících žáků do dalších typů škol.

Partnery v práci VP jsou: PPP, Policie ČR, OÚ. Netradiční a žádoucí je spolupráce s místní organizací ROI - Pativale Roma.

Na základě inspekčního zjištění hodnotí ČŠI výchovné poradenství na škole jako funkční a spíše nadprůměrné.

9 Hodnocení dalších aktivit, které významně ovlivňují výchovně vzdělávací činnost

Tato činnost je limitována skutečností, že z 288 žáků školy jich 86 dojíždí. Přesto je snaha věnovat se žákům i v mimoškolní době. Pracuje tak kroužek anglického jazyka,

hasičský a rybářský kroužek. Vyučující připravují žáky na různé soutěže a olympiády. Pro rodiče žáků je jedenkrát za dva roky pořádána školní akademie, která se těší oblibě. Dále probíhá vánoční posezení se soutěžemi, svépomocí se vybuodovalo doskočiště a hřiště na košíkovou. Žáci jsou tak vedeni ke vztahu ke škole a jejímu vybavení. V uplynulém školním roce se škola představila v rámci oslav 100 let České školy. Partnery v popsáných aktivitách jsou: OÚ a KD v Lomu a sponzor firma Stopka Lom.

Další aktivity školy lze hodnotit jako spíše nadprůměrné a pro žáky školy přínosné.

ZÁVĚRY

Materiálně technické a prostorové podmínky školy odpovídají zvolenému vzdělávacímu programu Základní škola. V oblasti psychohygienických podmínek došlo během inspekční návštěvy k úpravě hlavní přestávky, takže v současné době je splněn i tento psychohygienický požadavek. Velmi dobře je zajištěn pitný režim. Ze sledovaných hodin vyplývá, že v oblasti personálního zajištění je situace velmi dobrá na 1. stupni, na 2. stupni chybí odborně způsobilí učitelé pro některé předměty. Učební osnovy jsou průběžně plněny, ne vždy však vedením školy požadované časové a tématické plány odpovídají osnovám, neboť někteří učitelé na 2. stupni se spíše řídí učebnicí. Žáci respektují školní řád, jejich chování je kultivované a škola se zatím nepotýká s projevy asociálního chování. Žáci mají dobré znalosti, vědomosti a návyky. Integrovaným žákům, ač mají velmi dobře zpracované individuální vzdělávací plány, není věnována dostatečná pozornost, především v oblasti kladné motivace pro jejich další práci.

Celkově lze školu ve sledované oblasti, tj. podmínky a průběh vzdělávání, hodnotit jako spíše nadprůměrnou.

Doporučení:

- *v plánování učiva upřednostnit učební dokument před učebnicemi a řazení učiva v nich*
- *jasně stanovit pravidla a požadavky ŘŠ na klasifikaci, zajistit průběžnou informovanost rodičů o vzdělávání ve všech předmětech, tedy i výchovách*
- *realizovat osnovami daná zeměpisná cvičení*
- *soustavnou kontrolní činností vedení školy vést učitele k pravidelnému plnění svých povinností, vyplývajících z pracovního řádu pro učitele*
- *v rámci integrace ŽZP prohloubit spolupráci s odborníky v PPP či SPC*
- *doplnit školní řád o statě, vyplývající z Úmluvy o právech dítěte*

razítko

Podpisy inspektorů: vedoucí týmu Mgr. Erika Bednárová - v.r.

členové týmu Mgr. Petr Salač - v.r.

V Mostě dne 26. února 1999

Přílohy:-----

Inspekční zprávu jsem převzal dne 8. března 1999

razítko

Podpis ředitele školy Mgr. Josef Adler - v.r.

Dle § 19 odst. 8 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy - zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Na vědomí

Adresát	Datum předání/ odeslání zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel:	18. března 1999	064 43/99-5022
Školský úřad:	18. března 1999	Neumannová
Rada školy:	18. března 1999	064 44/99-5022

Připomínky ředitele(ky) školy

Datum	Čj. ČŠI	Text
-----	-----	nebyly vzneseny